

Templomban éneklik Horváth Istvánné műveit

Kórusműveket komponál a vásárhelyi matektanárnő

A szegedi Miasszonyunk nővérekénél tanult tanítónőnek, de csak érettségit szerezhette az államosítás miatt Horváth Istvánné nyugalmazott vásárhelyi gimnáziumi tanár. Aki nyugdíjasként verseket, novellákat ír, s egyházi énekeket komponál.

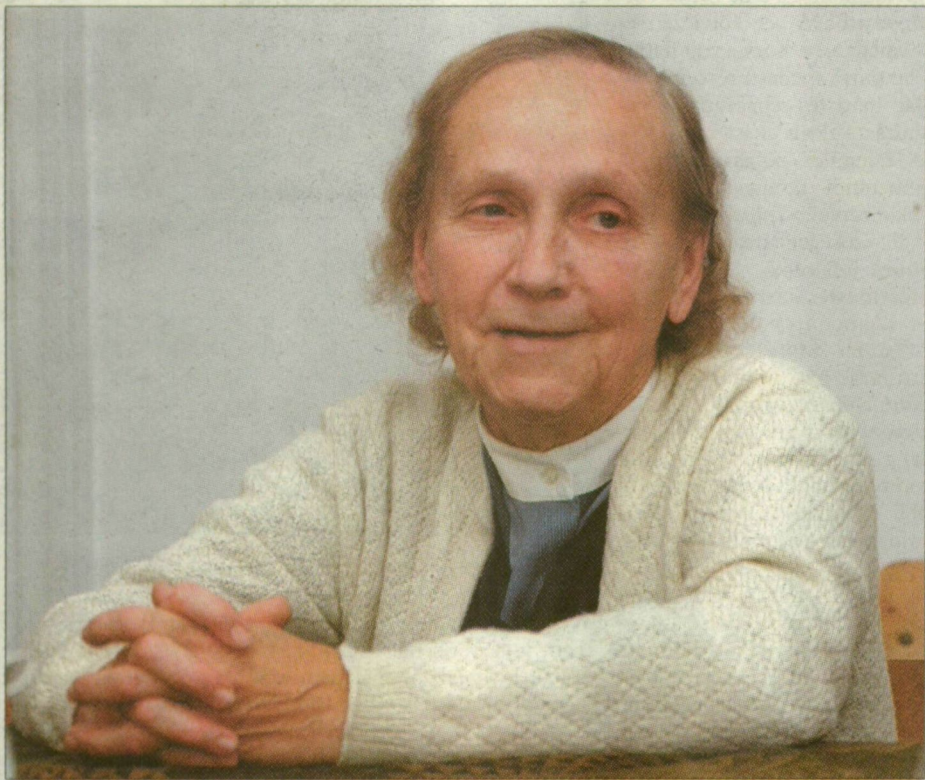
Horváth Istvánné matematika–fizika szakos gimnáziumi tanár eredetileg tanítónőnek készült a szegedi Miasszonyunk nővérekénél, ám az iskolák államosítása miatt pedagógus-oklevél helyett csupán liceumi érettségit tehetett. Nem adta fel tervét, jelentkezett a szegedi egyetem matematika–fizika szakára.

– Igazából ének szakra vagy a zeneakadémiára szerettem volna bejutni, ám édesapám azt mondta, olyan szakot válasszak, amelyet Szegeden is indítanak, mert nincs pénze, hogy a fővárosi albérletet fizesse. Ének szak pedig nem volt, így választottam a matematikát, ugyanis érettségim előtt egy matekversenyen indultam, ahol nagy élményt jelentett, hogy sikerült megoldanom a feladatokat. A fizika pedig társult a matematikához, hiszen csak kétszakos képzés indult – számolt be pályakezdésének zökkenőiről Horváth Istvánné, aki diákgenerációk sorát tanította matekra a Bethlen gimnáziumban, fizikát csak kezdő tanárként oktatott.

– Azért mindig érdekelt az irodalom, 18-20 éves koromban írtam a legtöbb verset, novellát, aztán a pályakezdés, a családalapítás, majd a gyermeknevelés miatt ez némileg háttérbe szorult. Csak miután húsz esztendővel ezelőtt nyugdíjba vonultam, kapcsoltam rá ismét, főleg kórusműveket írok. Ennek is volt előzménye: iskolás koromban egy karácsonyi ünnepségen előadták az egyik művemet, ráadásul én vezényeltem.

Horváth Istvánné a Szent István Kórus megalakulása óta komponál, s ez a kar adja elő a főként háromszólamú, orgonakiséretes zsoltafeldolgozásait.

Zeneszerzőkét már kapott elismerést. Az Új ember katolikus lap pályázatán az egyik

Horváth Istvánné nyugdíjasként kezdett újra zeneszerzéssel és szépirással foglalkozni

Fotó: Tésik Attila

orgonakiséretes négyszólamú éneke a legjobb négy közé került, az Élővíz szórása című éneke pedig a liturgiába is bekerülhet.

Versei általában kishomoki kertjébe menet jutnak eszébe. Férjével, aki szintén a Bethlen matematika szakos tanárként dolgozott, nyáron kerékpárral, míg télen gyalog mennek a hobbitelkekre, s mint mondja, útközben van ideje gondolkodni.

– A férjem évfolyamtársam volt az egyetemen. Negyedéves korunkban házasodtunk össze a vásárhelyi Szent István-templomban, szűk körben, de már másnap behívták az egyetem marxista tanszékére, hogy megkér-

dezzék: mi volt ez az esküvő. Amikor az oktató megtudta, hogy azon csak kevesen vettek részt, azt mondta, hogy ne beszéljünk róla senkinek. Vallásosságunk miatt sosem esett bántódásunk, de nem is hivalkodtunk vele. Templomba is vidéken jártunk.

Horváth Istvánné nyugdíjba vonulását követően kezdett hitoktatással foglalkozni, s novelláit is ekkor kezdte újra írni. Eredménytel, hiszen egy novellapályázaton a tizenegy unokájának örülő nagymama a Negyedik gyerek című írásával az első díjat érdemelte ki.

KOROM ANDRÁS

Mindentudás Egyeteme – Szeged, Sümei Pál

Kárpát-medence

Miért lett a népek országútja a Kárpát-medence? Milyen itt az ember és környezete kapcsolata a jégkor végétől napjainkig ívelő harmincezer évben? Hogyan él együtt az itt megtelepedett 17 nemzet és nemzetiség? A mozaikosság jellemzi e térséget. Ez a tömör válasza a kérdésekre Sümei Pál geológusnak, a Mindentudás Egyeteme – Szeged sorozat következő előadójának.

– Rendkívül változatos a környezet ezen a háromszázézer négyzetkilométeren. A Kárpát-medence négy éghajlati terület (az óceáni, a kontinentális, a szubmediterrán, a hegvidéki) találkozási pontja, így az itt kialakult eltérő vegetáció és talajtani feltételek eltérő kultúrákat és gazdasági bázist eredményeznek – jelenti ki Sümei Pál, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földrajzi és Földtani tanszékcsoportjának Földtani és Őslénytani Tanszékét vezető docense. Ezért lakják be, érzik magukénak e teret – a négyféle éghajlati viszony hatására kifejlődött négyféle kultúrát megjelenítő – különböző népcsoportok.

Csapda is a Kárpát-medence, mert az ide érkező, eltérő gazdálkodású népek bejutnak ide, de nem tudnak továbbmenni, mert azok a környezeti feltételek megszűnnek, melyekre termelési tapasztalataik alapulnak.

A népek országútja a Kárpát-medence, mert útközfélfelület – itt található a négy nagy éghajlati és gazdálkodási kultúrkör határterülete. Vagyis egyes társadalmak képesek megtelepedni itt, de egyetlen homogén gazdálkodású nép az egészet nem tudja meghódítani. Ezért e térség nemcsak környezeti mozaikos, hanem gazdaságilag, társadalmilag is. Ebben az adottságban – Sümei Pál szerint – ott a lehetőség: az itt élő népek számíthatnak egymásra, az eltérő gazdasági, társadalmi berendezkedés tapasztalataira.

A „gyökörkultúrájukhoz” képest az itt megtelepedő népek a természeti mozaikosság és a szomszédos társadalmak harapófogójában megváltoznak.

Jó élőhely a Kárpát-medence – nemcsak az említett okok miatt, hanem azért is, mert az ezen a területen nyüzsgő 20-30 millió embert nem fenyegetik olyan katasztrófák, mint például a most virágzó, de a következő ötven évben a vízszint emelkedése miatt eltűnő tengerparti területeken élőket. A globális változások olyan mértékűek lesznek, hogy az ökömenekültek modern népvándorlására kell számítani.

A Mindentudás Egyeteme – Szeged negyedik előadása október 26-án 18 órakor kezdődik Szegeden az egyetemi TIK kongresszusi termében (Ady tér 10.). A Mindentudás Egyeteme a Magyar Tudományos Akadémia tudományos vezetésével és a Magyar Telekom társadalmi szerepvállalásával jött létre.

Ú. I.

Magyar
Tudományos
Akadémia

Magyar
Telekom

Kós Károly is elismerte Csúcs Ferenc művészetét

Apostoli arc a múzeumban

Az érem- és szobrászművészet apostolaként tartják számon a száz éve született Csúcs Ferencet, akinek az emlékére kiállítás rendeztek a Koszta József Múzeumban A szentesi parasztyerek tehetségének és kitartásának köszönhetően a legnagyobbak közé küzdötte fel magát. Művészete előtt Kós Károly is meghajolt.

Még december 4-éig láthatják az érdeklődők a szentesi Koszta József Múzeumban azt a fényképet, amely egy nagy szakállú férfit ábrázol. Olyan ez a fotó, mint ha egy apostol nézne vissza a szemlélőre. S valóban, az éppen száz esztendeje Szentesen született parasztyerek, Csúcs Ferenc az érem- és szobrászművészet apostolává küzdötte fel magát. Oltván Lajos, az önkormányzat oktatási és művelődési bizottságának elnöke úgy jellemezte a tizenöt évig Szentesen élt alkotót, hogy hivalkodástól mentes személyiség volt, aki mindenféle politikai divatnak ellenállva, a művészet iránti alázattal járta végig a számára elrendelt utat. A fővárosban kitanulta az ötvösmesterséget, majd munka mellett végezte el az ipar- és képzőművészeti főiskolát. Kenyérkereső állást mindig is vállalt, mert el kellett tartania a családját. A szentesi emlékkiállítás megnyitóján ott voltak Csúcs Ferenc gyermekei, Dalma és Attila, akiknek jólesett, hogy a szülőváros ápolja édesapjuk emlékét. A Kísér utcai egykori lakóházánál táblát is állítottak évekkal ezelőtt az alkotó tiszteletére.

Csúcs Ferenc harminc köztéri műve, több mint négyszáz érdmeje és kiállítások a kulturális örökség része. Emléket állított a magyar történelem, a tudomány

Szülővárosában őrzik az emlékét Csúcs Ferenc érem- és szobrászművésznek

Fotó: Vidovics Ferenc

és művészet nagy alakjainak, így például Szent Istvánnak, II. Rákóczi Ferencnek, Kossuthnak, Petőfinék és Munkácsy Mihálynak. Kós Károly születésnapjára is készített egy érmét, amelyet – a tárlaton is látható levél tanúsága szerint – „hálás barátsággal” köszönt meg neki a „nagyöreg”. Csúcs Ferencről azt írta Kós, hogyan is tudná „az ismert és elismert igazi művésznak: Csúcs Ferencnek az ő szépséges ajándékát” kézzelfogható módon is vizualizálni. A soraiból aztán kiderül, hogy egy elkobzott könyvével ajándékozta meg Kós Károly a szentesi alkotót.

A fővárosi muzeológusnak, Réz Gyulának vitathatatlan érdeme van abban, hogy a szülővárosban méltóképpen emlékeztek meg Csúcs Ferencről. A kiállítás egyik rendezője, Réz Gyula az 1970-es években került a Mezőgazdasági Múzeumba, s ott ismerkedett meg „a csodálatos művésszel, Csúcs Feri bácsival”.

Többször megfordult a „szentélyében”. Olyan embernek ismerete meg, aki sohasem panaszkodott. Pedig a Mezőgazdasági Múzeumra haragudhatott volna, mert silány segédmunkát végeztek vele. Réz Gyula szerint ebbe talán belejátszott az is, hogy a második világháború előtt egy évig Olaszországban volt ösztöndíjas. Ezt a káderlapján a rovására is írták. A rehabilitálására 85 esztendőskor írták Gyulának nem keveset kellett hadakoznia, hogy kolléganőjével, dr. Szovátay Adriennel emlékkiállítást rendezhessenek Csúcs Ferenc tiszteletére volt munkahelyén, a Mezőgazdasági Múzeumban. Valójában Réz Gyula kezdeményezésének köszönhető, hogy most a szülővárosában tiszteleghetnek a művészet apostolának emléke előtt.

BALÁZSI IRÉN

A szerencse fia

A világ egyik legszerencsésebb és legsikeresebb fickója vagyok. Hosszú évek óta üzemetetem saját vendéglőmet a szülőfalum melletti nagyvárosban, tele vagyok energiával és önbizalommal. Bár a magabiztosság terén néhány éve nem álltam túl jól...

Egyre gyakrabban észleltem, hogy valahogy nem működök már olyan jól, mint régen. Nem tudtam mire vélni, miért romlik teljesítményem az ágyban, de sem feleségemnek, sem a legjobb barátaimnak nem mertem beszélni róla. Kezdetben abban reménykedtem, hogy csak átmeneti állapotról van szó, azonban csak nem akart múlni. Az, hogy a páromat nem tudtam boldoggá tenni, borzasztóan frusztrált, az otthoni gondok miatt aztán fokozatosan elveszítettem az önbizalmamat, és egyre rosszabbul ment vállalkozásom irányítása is.

A nejem nem tudta mire vélni, hogy miért ritkultak meg annyi-

(x)

ra együttléteink, mint később kiderült, már a legrosszabb is eszébe jutott. Végül egy este kérdőre vont, és addig nem nyugodott, míg el nem mondtam neki a teljes igazságot. Aztán megbeszéltük, hogy utánajár, ki a legjobb urológus szakorvos a városban, és együtt felkeressük. Így jutottunk el az én jó dokimhoz, aki elmagyarázta, milyen tényezők segítik elő a merevedési zavar kialakulását. Ilyen a stresszes, mozgásszegény életmód is, amelyben nekem bőven volt részem. Az orvosom olyan kezelést ajánlott, mely számos korábbi betegén segített már. Természetesen azonnal elkezdtem. A narancsárgának köszönhetően visszanyertem önbizalmamat is, újra önmagam lehetek. Ezért hiszem, hogy valóban egyike vagyok a világ legszerencsésebb és legsikeresebb férfijainak.